

København den 1.9.2023

Til Digitaliseringsminister Marie Bjerre

Cc: Folketingets Digitaliserings- og IT-udvalg

Anmodning et møde vedr. lex.dk

Kære Marie Bjerre

Tak igen for et godt og konstruktivt møde om digital informationssøgning og kunstig intelligens den 9. august på dit kontor. Som vi talte om på vores møde, har vi på Danmarks nationalleksikon, lex.dk, akutte økonomiske udfordringer. Det var derfor med store forventninger, at vi imødeså regeringens finanslovsudspil, men desværre blev vi slemt skuffede.

Danmarks nationalleksikon blev etableret i 2019 med finansiering fra Kulturministeriet. Cambridge Analytica-skandalen i årene forinden havde rystet verden. Med ét havde internettet og tech-giganterne mistet deres uskyld. Man indså, at det er nødvendigt at sikre både skoleelever og borgerne adgang til troværdig information.

Som du ved, førte det i Danmark til, at Gyldendal og G.E.C. Gads Fond sammen med landets 8 universiteter og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab besluttede sig for at etablere lex.dk. Lex.dk skulle være et værn mod fake news og misinformation.

Gyldendal og Gads Fond bidrog med Den Store Danske, Trap Danmark og 11 andre opslagsværker, som man ville stille kvit og frit til rådighed for den danske befolkning. Med gaven, som androg en værdi af ca. 800 millioner kr., fulgte en forventning til fællesskabet: Det danske samfund skulle betale for driften og vedligeholdelsen. Folketingets partier tog imod invitationen og sikrede grundfinansieringen via en finanslovsbevilling fra Kulturministeriet. Et meget smukt og stærkt privat-offentligt partnerskab blev etableret: Mellem Gyldendal og Gads Fond, der stillede rettighederne til rådighed, universiteterne, der bidrog med forskere, som skulle skrive nye og opdatere eksisterende artikler, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, der gav adgang til Den Danske Ordbog fra lex.dk, og staten, der skulle betale for driften og vedligeholdelsen.

Der var tale om et håbefuldt eksperiment, for ville der være interesse? Ville projektet skabe værdi for borgerne og samfundet?

Det ved vi nu, at det i den grad gjorde.

År for år vokser besøgstallene med 30 %, og lex.dk har i dag tæt ved 2 millioner besøg hver måned. Glædeligt nok kommer en meget væsentlig del af besøgene fra unge under 30 år, hvor også kendskabet til lex.dk er størst. Og tilliden i befolkningen til lex.dk er stor: 63 % af brugerne siger, at de stoler på det, de finder på lex.dk.

Lex.dk er en succes og nu, i 2023, er behovet for adgang til troværdig information blot - som vi drøftede på vores møde - blevet endnu større. Senest understreget ved fremkomsten af en lang række platforme, baseret på kunstig intelligens.

Teknologi, der kan medføre store landvindinger, men som også er et wake-up call, der tydeliggør nødvendigheden af, at vi som samfund tager et ansvar. Der var tale om rettidig omhu fra alle involveredes side, da lex.dk blev etableret.

Vi er meget glade for den store politiske og folkelige opbakning, som vi møder, og taknemmelige for den eksisterende finanslovs finansiering fra Kulturministeriet, men desværre er lex.dk underfinansieret. Og når jeg derfor nu skriver til dig, er det, fordi vi dels havde en god og konstruktiv dialog, men også fordi vi tænker at hele grundtanken og opgaven, som er fundamentet for lex.dk, må være central i dit ministerium.

Det koster 20 millioner kroner om året at drifte og holde lex.dk opdateret. Og i 2024 og 2025 har lex.dk fået en bevilling på 10 millioner kr. årligt. Hidtil har vi helt ekstraordinært fået driftsmidler fra flere fonde, men det kan vi ikke regne med fremover. Og findes der ikke en løsning, må vi reducere væsentligt i lex.dk igen. Og spørgsmålet er så, om projektet overhovedet giver mening: Danmarks nationalleksikon kan ikke være delvist opdateret og næsten korrekt, når det skal kunne være et værn mod fake news og misinformation.

Set i det lys er det overraskende og meget skuffende for os, at regeringen ikke har medtaget den nødvendige finansiering i sit finanslovsudspil. Det vil derfor være nyttigt med et nyt møde, hvor vi sammen kan drøfte situationen. For den er alvorlig.

De bedste hilsner

Niels Elers Koch

Professor, dr.agro., dr.h.c.

Bestyrelsesformand, lex.dk